

Шагырейленю

Диспансерде саусузлагъа, медиклеге да тап халла къуралгандыла

Тюне КъМР-ни Башчысы **Юрий Коков** Нальчикде республикалы врачбно-физкультура диспансерде жангыртуу ишле къалай толтурулганын бла шагырейленгенди. Ол бу саулук сакълау учрежденини отуларында болганды, оборудованыны керегинде эмда анда кеслерине бакъдыргъан спортчула бла ушакъ этгенди. Тапландыруу жумушла уа «2009-2018 жыллада РФ-де сейсмология жаны бла къуралуу субъектледе республиканы, жашау магъанлы объектлени сейсмология жаны бла кочуле» деген Федерал программаны чеклеринде бардыргандыла. Мекем, аны тийреси жангыртылгандан сора да, ары 150-ден аслам медицина оборудованы, эми мебель келтирилгенди. Битеу да бирге уа ремонт ишлеге 90 миллиондан аслам къоратылганды, ол санда республиканы юлюсю 26 миллионга жетгенди. Биюнолукде уа бу ючкыталы саулук сакълау учрежденинде спорт медицина,

консультация-диагностика ара, клиника, биохимия лабораторияла эм башха бөлүмле ишлейдиле. Юрий Александрович кабинетлени асламдан болганды. Диспансерде уа орта эсеп бла кюнине 80-150 адамны саулукту тинтирге он барды. Спортчула травмаларына бакъдыргъандан тышында, эришулени аллында кеслерине къаратып, алагъа къатышырга эркинлики да мында аладыла. Регистратурада ишленене республиканы Башчысына билдиргенлерича, он кюн ала футбол эришулеге келген 40 жаш спортчуну саулукларын тинтгенди. Юрий Александрович къан алгъан, процедура, стоматология, УЗИ, гидротерапия, массаж эм башха кабинетледе, басынде да болганды. Физиотерапия кабинетни аллында уа ол жаш атлет Андрей бла ушакъ этгенди. Республиканы онуючусуну сорууларына жууапла берсе, ол учрежденини врачлары билимлеге, саусузлагъа сакъ

болгъанларын айтханды. Механотерапия кабинетде уа Германиядан келтирилген энци оборудование салынылды. Ол сынган къол неда аякъ къайнагъандан сора аланы тюз ишлетирге болушады. Стоматология кабинетде Юрий Александрович жаш врач **Мадина Карданова** бла ушакъ этгенди. Ол а Москвада ишлеп, сынау жыйышдырып, туугъан журтуна къайтханын билдиргенди. Диспансерде тубешиле, конференцияла бардырырча актывый зал да къуралганды. Републиканы Башчысы учрежденини болуму бла шагырейленгенден сора мында таза болгъанын, саусузлагъа, ишчилеге да тап халла къуралгандыларын белгилеп, алагъа жетишилме тежегинде. Бу жолуучулукда аны КъМР-ни премьер-министри оюнбасары **Таймураз Ахохов**, спорт министри **Асланбек Уштов**, Борчул халда медицина страхованыны Фондуну КъМР-де жер-жерли бөлүмоно таматасы **Зурият**

Бажнокова ашыргандыла. Диспансерни баш врачы **Ирина Кокова** бизге билдиргенича, спортчуладан сора, кеслерини саулукларына мында республиканы инсанлары да къаратырга эркин болгъанларын айтханды. Учрежденинде шидолог бийик технологиялы оборудованы салыннганын, врачланы, медсестраланы бийик квалификациялары болгъанларын да билдиргенди. «Клиникалы тинтиуледен сора эндокринолог, хирург, травматолог дегенча энци усталыклары болгъан врачларыбыз да бардыла. Оборудование Бельгиядан, Германиядан келтирилгенди. Жангыртуу ишле уа жылны ичинде бардырылгандыла. Болсада биз ишбизни бир кен да къоимай, шахар болыныцаны мекьяларын биринде саусузлагъа багыту тургъанбыз. Энди уа пациенттерибизге, кесибизге да алапат халла къуралгандыла», - дегенди ол бизге.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

ТАЗА ЖЮРЕКДЕН

Адыгеяны къарындаш халкына мамырлыкъ бла жашнау!

Къабарты-Малкары Башчысы **Юрий Коков** Мурат Кумпиловну Адыгея Республиканы Къуралууну кюню бла алгышлаганды:

«**Хурметли Мурат Каральбиевич!** Парламентни, Правительство, Къабарты-Малкары халкыны да атындан таза жюрекден Сизни, жууукъ Адыгеяны битеу жамаатын да республиканы Къуралууну кюню бла алгышлайма. Биюнолукде Адыгея экономикада, социал сферода, культурада, спортта охшы эсепле кёрюштеди, тамата тёлюно миллетле эм конфессияла аралы келишулюк не заманда да мурдорлары болгъан терелерин сакълайды.

Мындан ары да жетишилме, саулукъ, монглукъ, Адыгеяны къарындаш халкына уа мамырлыкъ эм жашнау», - деп айтылады региону таматасын сёзюнде.

ТЮБЕШИУ

Илму эм студент алышындыруула бла байламлы вопросла сюзюлгендиле

Тюне Правительствоу Юйюнде **Юрий Коков** Россей Федерацияны Президентинде Халкъ миллион эм къырал службаны Россей академиясыны спорт эм турист индустрияда менеджмент факультетини деканы **Ирина Шойгу** уа студент алышындыруула къурау жаны бла практика атлапма сюзюлгендиле.

ПРОЕКТ

Футбол майданнга жалгъан кырдык саллыкъдыла

Чегем районда олимпиада резервни энци сабий-жаш тёлё школулу футбол майданына жалгъан кырдык салынырыкъды. Бу проект «Россей Федерацияда 2016-2020 жыл-

Аны бла байламлы регион партнёрулукуну онлары кенгиртууге бурды. Къабарты-Малкары ол жаны бла энци сейирди, - деп белгилегенди Ирина Шойгу.

Юрий Коков республикагъа энци эс бурганлары эмда эки жаны байламлыкълада ишлеге хазырлыклары ючюн ырызлыгын айтханды.

Академиядан студентлени биринчи къаууму Къабарты-Малкарыны бир ыйыкъдан жоқла-рыкъдыла.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоу пресс-службасы.

АЛТЫН КЮЗ АРТЫ - 2017

Жыйырмадан артыкъ

предприятиябыз къатышырыкъды

Жууукъ кезюнде бардырыллыкъ «Алтын кюз арты - 2017» битеуроссей агропромышленное кёрюмке Къабарты-Малкарыдан жыйырмадан артыкъ эл молк предприятие къатышырыкъды. Анда алмаларны эмда андан жарашдырылган продукцияларын «Элбрусуну бахчалары», «Бахсанни бахчалары» эмда «Фрукт-Трейд»

компанияла кёрюзторюкюле. «Кристалл-Терек» предприятие бла «Халвичный завод Нальчикский» ары гара суула, сыра эм талты суула элитрикледи. Нальчикдеги сют жарашдырычу комбинат да алуучуланы кён тюрлю продукциясы бла шагырейлендирирге умутлуду. «Велес-Агро» бла «Ленинцы» молкле уа къый-

мала, тауукъ этден жарашдырылгъан аш-азыкъ кёрюзтор муратпыдыла.

Къабарты-Малкарыны делегациясына республиканы Правительствоу Президенти биринчи оюнбасары - эл молк министр Сергей Говоров таматалыкъ этерикди.

КъМР-ни Эл молк министрствосуна пресс-службасы.

Конкурс

Университетибизни командасы - чемпионатны финалында

Кён болмай КъМР-ну командасы Адыгеяны къырал университетинде бардырылган вузула аралы WorldSkillsRussia-«Жаш профессионалла» ачыкъ чемпионатда «Программное решение для бизнеса» деген кесегинде хорлагъандыла. Чемпионат 19-23 сентябрде Майкопда барганды. Бу эри-

шуледе хорлагъан ноябрде Москвада этерик финалга къатышырыкъдыла.

Бизни команданы санында кён функциялы билим беруу араны таматасы Аслан Мамаев, команданы башчысы, информатикадан, электроникадан эм компьютер технологиядан устоз Къулий

ланы Руслан, информатика, электроника эм компьютер технологияны институтуну тёртюнчю курсуну студенти Энес Ахмед да болгъандыла.

Университетни коллективте, жерлешерибизни хорлам бла алгышлап, мындан арысында да жангы жетишилме тежегенди.

Жазыпыу - 2018

Мындан ары да сёз нёгеригиз болгъанлай турсун!

Хурметли окуучуларыбыз!

«Заман» газетте 2018 жылыны биринчи жарымына жазылыу андан ары бардырылады.

Эндиден сора да сиз аны тилибизде чыкъгъан газетни алкырысыз, окурсуз, ол хар биргизини да эсли кенегишигиз, кертти ханарчыгызыз, огурулу сёз нёгеригиз болуп турур деп беъышанабыз.

Жазылыууноу багытасы алты айгъа алгъанлай къалгъанды - 815 сом 10 капек.

Бизни индексибиз - 51532

Жамауат палата

1994 жылдан башлап 5 октябрде Устазын битеудуноу кюню белгиленеди. Сабийлеге билим бергенден, аланы фахмуларын ачыкълагандан тышында, устазла ала ахшы, иги, жамауатны аллында жууаплыкларын сезген адамла болуп ёсерлерине кыйгырадыла. Жаш адамла аман нителеге алданмача, терс жолгъа соелмезча уллу кыйын саладыла, огурулулукну, кертиликни юлюсю боладыла.

Айырмалы устазлагъа - алгышшлаула, ыспас сёзле, саугъала

Аланы усталыкъ байрамлары бла Къабарты-Малкарыны Жамауат палатасыны членлери алгышлагъандыла. «Кыйсы усталыкъ да керекди, ахшыды, дейдиле. Алай мен аланы барысандан да устазланы бла врачланы энци айырлыкъ эдим. Биринчиден, адам ауруса, анга бир зат сейир тюрлюдо. Экинчиден а, инсан билимлы болурга тийишлиди. Аны ючюн а сиз кыйгырадысыз.

Биюноу арагында къыралыбызны эм кыйын заманларында - 90-чы жыллада - не иш хакъ берилмеген, не къырал кереклисица эс белмеген кезюнде ишленгенле бардыла. Ол кыйын жылланы сиз тегенсиз, тутхан ишгизини кыймагъансыз. Жаш тёлюно

юйретгенигиз ючюн таза жюрекден сау болуугъа дейбиз. Къабарты-Малкарыны, Россейни тамбагыны кюню сизни колугузуздады, - деп палатаны башчысы **Хазратали Бердов** алагъа саулукъ, жетишилме, мамырлыкъ тежегинде. Устазлагъа алгышшлау сёлерин палатаны башчысыны оюнбасарлары **Людмила Федченко** бла **Атталаны Жамал**, билим беруу эм илму жаны бла комиссиясыны башчысы **Зумакулыланы Асхат** айтхандыла. «Устазларыны атыхар хар инсанды да эсинде ёмюрлеге къаладыла. Нек дегенде сабийни кёз къарамы тохташханда къатында ол болады. Балагъа жол кёрюзторюк, алгъа элитрик билимни, ниетни сиз бересиз.

Аны ючюн сизге ырызлыкъ сёлени тохтамай айтып турурга керекди», - дегенди Людмила Федченко.

Атталаны Жамал а, устаз хар адамны да жашауунда кыаллай магъананы тутханын айта, англизлы философия Джон Локкуну саулуй халкыны да монглугу ёсе келген тёлюно къалай юйретгени бла байламлыды деген сёлерин эсертгенди. Керти да, биюноу, тамбагыны конобоз да сиз юйретуу борчугузуноу къалай тамамлагъаныгызыгъа кёре болмулуду. Ишигиз тынч тюрлюдо, кесинг юйренгенден эсе башханы юйретген кёзге кыйынды. Аны ючюн сизге ырызлыкъыбызны билдиребиз. Устазларыгыз

КУЛЧАЛАНЫ Зульфия, Сурат авторуду.

Партия жашау

«Единая Россия» политика партияны Ара комитетинде регионал бла бардырылган видеоконференцияны кезиунюнде «Жер-жерли маданият юй» деген партия проект жашауда кылай толтурулганы сөзюлгенди. Аны тамалауға жууаплы билдиргенлерича, битеу кырулуш ишле жылы ахырына дери бошалыкыдыла.

ГЕККИЛАНЫ Заур: Къурулуш ишлени не къадар терк бардырырға, контрольну кючлерге

Къабарты-Малкъарда уа бу партия проекте контрольну РФ-ни Къырал Думасыны депутаты Геккиланы Заур толтурады. Ол кенгешден сора Къурулуш министрствону эм партия организациланы келечерини къурулуш ишлени не къадар терк бардырырға, болган кемчилликени кетериге чакырганды.

ра объекте он элде ишленеде. Ала артык улуула тоююндюле – орта эсел бла 200 300 адам сыйынырала. 1 октябрте алып къарганды уа, бу жумушлагыа бөлюннген ахчадан 123 миллиону къоратылганды, ол санда республиканы юлюшо 11,2 миллион сом болганды.

Бу партия проект регионлағыа артыкыда мағаналы болганын кертоттегенди. Бир-бир субъектлде къурулуш жумушла бошалып, адамланы культура учреждениланы качественларына бағыа бериге онлары барды. Аны юсюнден селектор кенгешде партия проектин федерал координатору РФ-ни Къырал Думасыны Къурулуш жаны бла комитетини башчысы орунбасары Ольга Казакова айтханды.

Ол белгилеген шартлагыа керге, федерал бюджетден бөлюннген 1,4 миллиард сомга регионла, муниципалитетле да кеслерини юлюшлерин къошхандыла. «Алай бла бюгонлюкде программаны жашауда бардырурға 2,5 миллиард сом жыйылганды, андан 100 миллиону уа бюджетден тышанда фондладан тошгенди. Ол бизни адамларыбызны къошумчуларыды, аны ючюна алааны ышанылулукларын тас эттерге эркин тоюлбош.

Белгиленген болжаллада бошамаш, бу жумушланы башка кезиге кечкорте ахыра жарамды. Биз адамлагыа элде маданият юйени замандыа битирликбиз деп сөз бергенбиз да, аны толтурурға борлуруш. Битеу ишлени не къадар терк бардырырға, контрольну кючлерге тиийишди. Бюгонлюкде уа бир-бир объекте артык къалдыла, мен аны программата тошен элге барганында кесим керегеме. Ол а ахыра жарамды, дегенди ол.

Ол белгилеген шартлагыа керге, федерал бюджетден бөлюннген 1,4 миллиард сомга регионла, муниципалитетле да кеслерини юлюшлерин къошхандыла. «Алай бла бюгонлюкде программаны жашауда бардырурға 2,5 миллиард сом жыйылганды, андан 100 миллиону уа бюджетден тышанда фондладан тошгенди. Ол бизни адамларыбызны къошумчуларыды, аны ючюна алааны ышанылулукларын тас эттерге эркин тоюлбош.

Проект кесини файдальыгыны кертоттегенди. Бир-бир объекте уа керти да халкъ къошханды депутат. «Жер-жерли маданият юй» партия проект быыл ишлеп башлаганы айтырчады. Ол элде, халкыны саны 50 минден аз шахарлада клубланы жангыртууға бурулушду. Программаны толтурурға адамла да тири кытышырға, къурулушланы юсеринден кеслерини ономларын белли этерге болукъудыла. Эчки мағаня уа маданият юйени тиийли оборудование бла жалчытууа бериледе. Андан сора да, бу жумушлагыа бөлюннген ахча кылай къоратылганына контроль толтурулады.

Ол а бек мағаналыды», деп къошханды депутат. «Жер-жерли маданият юй» партия проект быыл ишлеп башлаганы айтырчады. Ол элде, халкыны саны 50 минден аз шахарлада клубланы жангыртууға бурулушду. Программаны толтурурға адамла да тири кытышырға, къурулушланы юсеринден кеслерини ономларын белли этерге болукъудыла. Эчки мағаня уа маданият юйени тиийли оборудование бла жалчытууа бериледе. Андан сора да, бу жумушлагыа бөлюннген ахча кылай къоратылганына контроль толтурулады.

Владлен ПЕЧОНОВ.

Мағаналы тема

Хауаны юсюнден селешуле

Кеп болмай РФ-ни Президентини хауаны торлениую жаны бла кенгешчиси Александр Бедривский командировакы бла Къабарты-Малкъарны къырал университетинде болганды. Ол вузну иши бла шагъарейленгенден сора бизни корреспондентбиз бла ушакъ этгенди.

тер-терк элия уруп, буз жаууп тебирегенди. Жай кезиде уа жауула иги да азайгандыла. Ол шарт тирликте заран салады, аны бла бирге экономика болуму да тозурады.

Жапар башлардан алгъа къошкы бизни республиканы огурулу жерде болурға тошгенди да ырызлыгын билдиргенди. Ол дуняда хауаны торлене барганыны юсюнден айта, жерни юсюнде градусну кетюрюлени этюрюк болмаганын чертгенди. Хар жерде да ол торлю-торлю эсленеди. Сөз ючюн, Россияни югунда

Курданланы Сулейман.

РЕЙТИНГ

Шахарны тапландырууну къолгъа алгандыла

Халкъ фронтну келечилери «Жол инспекция. Тозурагъан жолланы картасы» проектин эсеплерин чыгаргандыла. Тозурагъан жоллары бла республиканы ара шахары рейтингде бешинчи жерни алады.

участкаланы кертюзторге болукъудыла. Бюгонлюкде федерал программагыа керге, Нальчикке кеп фатарлы юйени арбаларында ремонт ишле бардырылдыла, тегерек айкалы болады. Бу кюнде бир талай тийресине да жангыдан асфальт жайып бошай турадыла. Аны бла байламлы башха жумушла да тамамланырыкъдыла. Ол санда жауун суула кетерча система да керекликте жарашдырылып, адамла жарымсазда болур, деп ышанырчады.

келлю болмаганыла интерактив картада жоллада аман

Бизни корр.

Газрыкны

Хазирке керге битеу жумушланы тамамлайдыла, кышда чырмаула чыкмазча

«РусГидро» компанияны Къабарты-Малкъарда бөлюмде келир кыш кезиге хазырлану бошлаа турады. Шендю анда графике керге кезиуле элде кышакъ ремонт ишле бардырылдыла, оборудованиыа къарвалды, къоруула, авариялагыа элде от тошюрге къажу системаланы иши да тынгылы сюзоледи. Аны бла бирге

станцияларда урунган специалисте тиийли койретилеге кытышдыла, суукуллада техниканы ишинде кылай чыруула болурға болуула бла шагъарейленеди, алааны терк кетериге юйренеди.

Хазырланышы ише бошалганы, бу не этилген эмда кылаганын кетюрча, станцияларда комиссия ишлеркиди. Аны санында Ростехнадзору Шимал Кавказда управлениыны, Баз мағаня Энергетика

эм тарифле жаны бла къырал комитетини, «О ЕЭС» акционер обществону, МЧС-ни Баш управлениыны эмда компанияны кесини специалистерини болукъудыла. Комиссия этилген ишлеге тиийли багыа берсе, бөлум кыш кезиде ишлеге хазырды деген паспорт кылул болукъуды.

УЛЫШАЛЛАНЫ Мурат.

ФОРУМ

Сынауларын айтхандыла, муратларын баямлагандыла

Сочи шахарда бу кюнде бардырылган «100 лет сохранению природы, которую любим» деген эчки сакланнган табиыат тийреле бла байламлы битеуроссей форумда къыралбызыны Минприродасыны башчысы Сергей Донской Къабарты-Малкъар бийик-туу заповедникни директору Газаланы Хаджи-Муратха – мойдал, андан сора да, «Дело года» номинацияда хорлагъан Аттасуланы Юсюнге диплом бла эде кыаллык сауга бергенди.

Сагъынылган форум Экологияны жылында россейла заповедникледе эм миллет паркланда урунганлагыа биотон мағаналы иш болганды. Быйылгы ахырына дери эчки сакланнган табиыат тийрелени алтыны (ООПТ) ачылышын чертегди министр. Ол тобешимде билдиргенге керге, аладан бири «Сенгилевские горы» – миллет парк, (Ульновск областыдады), къураганды. Бирси бешисин: заповедниклени – «Восток Финского залива» (Ленинград областыдады), «Новосибирский» (Новосибирск эм Томск областыдады), миллет паркны – «Паданежские шхеры» (Карелия Республика), федерал мағаналары болган заказниклени – «Новосибирские острова» (Саха (Якутия) Республика) эм «Соловецкий архипелаг» (Архангельск область) ачыну юсюнден оную а жуукъ заманда этилдики.

Андан сора да, Донской тобешимге къатышханылы алгъышлаганлары ючюн РФ-ни Правительствоууну Председатели Дмитрий Медведевге, Къырал Думасыны Председатели Вячеслав Володинге, Федерация Советини Председатели Валентина Матвиенкога ырызлыгын билдиргенди. Праз жыйылыуда дагыда Росприроднадзорну башчысы Артём Сидоров, Россейни WW-ни директору Игорь

Честин, «Заповедникле» экология-жарыклардыруу ариалатаматасы Наталья Данилина эм федерал ООПТ-ланы келечилери сөлешгенди.

Форум профессионаллагыа бир билерини сынамларына юйрениге, мындан ары муратларын юсеринден кенгеширге он бергенди. Аны жети майданымда табиыат тийрелени, жануурланы саклаууна, браконьерлеге къажу мадарланы, бизнесе эм заповедник ишин, бюгонюм технологияны эм бирси затланы юсеринден сөз барганды.

ТРАМЛАНЫ Зухура.

Усталыкыга кертчиле

«Сабийле дерсиме суююп келселе, алагыа ол ауур кертюнмегенин сезсем, къууанама»

Устаз усталыкыны сайлап, анга кертчиле къалып, жаш тёлюно къадалып окутхандыла Шауаланы Мадина. Ол тамата педагогу. Аслам жылны ичинде Нальчикни онсезгинчи номерли школунда математикадан дерсле бере, сынамлыгыа саналады. Биз, анга тубеп, школ жашаууну, дунягыга кез къарамны эм бирси затланы юсеринден да ушакъ этгенбиз.

бла терен оюмладыла чыгармалары. Аны себели аламанга жашаууму бир чакларында болушукъ бергендыла.

- Школда биринчи дерсинг а эсингемиди?

- Болмай а! Мен кесим да бу мектепни тауусанма. Университеттен сора келгенimde тогузуучу классда бергенме дерсини. Къоркъгъан, абзыртаран да этгенме, алай окутхан усталарын юйрениге болушандыла.

- Ол алгъа ишлеп башлагынында биериуу да энкилеге. Мен да математикадан окутхан устазым Лидия Васильевна Пчелинаны эсиме тошюруп, дерслеге алай хазырланганма.

- Тетерекке болла турган затланы нечи торлендирилдик эдинг, къолундан келсе?

- Адамланы айлыкъ хакларыны. Ким биледи, бирле ангыламазгыа да болура, алай эрттеден ингирге дери иш юсюнде турганла жумушларын тынгылы этер ючюн сабийлериме не аштайым, не кейдиримден деген сагъышдан азат болуурга, тиийиш, даражалы да жална алурга чыгариле керекликте. Келээр артык, юйлерине къарамлы, жумушларына берилгедим да.

- Бусагатадагы школну айнууне неде кересе?

- Билим биериууу качеством игилендириуде, анга къыралны тутхучулукъ этиуонде. Андан сора да, атала-анала бла байламлыкны кючлеп, юйрету ишин биригип барырыуда.

- Усталыгыны айтмакка, жер юсюнде неги багъалайса?

- Юйюрюю-анамы, айып этмеги, есдюрюгем сабийлерим. Андан къалса, табиыатны, жолучулукъну суюме. Берген селзерине кертичи болган адамланы хурметтейме.

- Ишинден зауукълыкъ къалай бла табасга?

- Эм алгъа аны сюерге, анга жанын, къанын бла да берилгеге керекке. Баш мен Шауаланы Рашид ишени мағанясын ангылаууна да болушды.

Сабийле дерсиме суююп келгенлерин, алагыа ол ауур кертюнмегенин сезсем, къууанама. Билим бергенден сора да, устаны борчу – жаш тёлюно юйретюуду. Аны себели окутханыларын аруу къылыкыла болсалса, тамбла жамануат ичинде хурметли инсанла болуп, жашууларын да тоз къуарыкларына ийнама.

Ушакъны МОКЪАЛАНЫ Зухура бардырганды.